

Eläkeliiton Päijät-Hämeen piiri

Kannanotto, kevätkokous 27.4.23

Auttavan vapaaehtoistoiminnan merkitys ja rooli

Eläkeläiset tekevät merkittävässä määrin auttavaa vapaaehtoistoimintaa. Lähimmäisten auttaminen on aina ollut suomalaisen sydäntä lähellä ja se on vuosikymmenten aikana kanavoitunut paljolti järjestöjen kautta tehtäväksi vapaaehtoistoiminnaksi.

Kansalaisfoorumien v 2020 teettämän tutkimuksen mukaan vapaaehtoistoimintaan käytetään yli 300 miljoonaa tuntia vuodessa ja sen arvoksi on arvioitu yli 3 miljardia euroa. Lisäksi on arvioitu, että jokainen vapaaehtoistoimintaan sijoitettu euro tuo vastinetta n kuuden euron verran. Vapaaehtoistoiminnan merkitys hyvinvointiyhteiskunnan toimimiselle on olennainen. Vapaaehtoistoiminta on osaltaan tekemässä sitä ennaltaehkäisevää työtä, jolla yhteiskunnan varoja säästetään. Tutkimusten mukaan esimerkiksi syrjäytymisen ehkäiseminen vähentää hoitokustannuksia merkittävästi.

Rahallisen arvon lisäksi vapaaehtoistoiminnalla on erityisen merkittävä arvo elämän merkityksellisyyttä lisäävänä asiana. Tutkimuksissa on havaittu, että toisten auttaminen on yksi suurimmista elämää rikastuttavista asioista. Kun vapaaehtoistoiminta torjuu yksinäisyyttä ja syrjäytymistä, on sillä suuri merkitys sekä auttajan että autettavan elämälle.

Yhteiskunnassamme nostetaan nyt vahvasti esiin vapaaehtoistoiminnan merkitystä myös puuttuvien resurssien täydentäjinä. Tämä kehitys on näkynyt jo pitkään mutta hyvinvointialueiden aloittaessa on nähty myös selkeitä kirjauksia järjestöjen tekemän vapaaehtoistoiminnan kasvavasta roolista. Samanaikaisesti järjestöjen saamat avustukset vaikuttavat pienenevän vuosi vuodelta.

”Järjestöjen tukihenkilöt ja vapaaehtoistyö suosittelaaan otettavan tiiviiksi osaksi hyvinvointialueiden palvelukokonaisuuksia.” (Aluevaltuutetun opas 2021/STM)

Näissä suunnitelmissa on syytä pitää mielessä myös yksi keskeinen asia, jonka oikeusministeriö on ohjeistanut:

Vapaaehtoistyöllä ei tule korvata sellaista työtä, joka tulee tehdä tavanomaiseen tapaan työsuhteessa tai ammatinharjoittajana. (Lähde: Suomi.fi/vapaaehtoistyö. Oikeusministeriö)

Eläkeliitossa vapaaehtoistoiminta nähdään erittäin tärkeänä ikäihmisten elämänlaatua parantavana asiana. Hyvä asia on myös erilaisten vapaaehtoistoimijoiden ja järjestöjen kuuleminen ja huomioiminen hyvinvointialueilla ja kunnissa. Vapaaehtoistoiminnassa tulee kuitenkin aina muistaa sen nimensä mukainen rooli: toimia omien kykyjensä ja mahdollisuuksiensa mukaan vapaaehtoisesti, haluamallaan rytmillä.

Haluammekin nostaa esiin muutaman asian, mitkä nykyisessä kehityksessä on otettava huomioon:

1. Vapaaehtoistoimintaa ei saa resurssoida korvaamaan työpanosta.
2. Vapaaehtoistoiminta on arvokasta sellaisenaan, ilon, seuran ja pienten mutta tärkeiden palvelusten tuottajana.
3. Järjestöille vapaaehtoistoimintaan annettavaa valtion ja kuntien tukea ei saa pienentää vaan päinvastoin lisätä.

Veikko Ikonen
Puheenjohtaja
Puh 0400-258624

Kristiina Ketomäki
Toiminnanjohtaja
Puh 040-8451922